

PRIMÁRNÍ PREVENTIVNÍ PROGRAM NA ŠKOLNÍ **ROK 2017/2018**

ZÁKLADNÍ ŠKOLA JOSEFA VOHRADSKÉHO ŠLUKNOV

T. G. MASARYKA 678, ŠLUKNOV 407 77

1. ÚVOD

Prevence rizikového chování dětí a mládeže je nedílnou součástí výuky a výchovy na naší základní škole. Koncepce Primárně preventivního programu vychází z Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2013 – 2018.

Nutnost prevence vyplývá z negativních jevů, jako jsou stoupající projevy agresivity, netolerance, nárůst trestné činnosti na základních školách, a to především mezi žáky druhého stupně. Dále z rizika požívání alkoholu, drog a jiných škodlivých látek, kouření i hazardních her. Cílem našeho programu je to, abychom pro žáky, rodiče i pedagogy vytvořili zdravou školu. Chceme realizovat takové prostředí, aby se naši žáci cítili bezpečně, aby se v našem prostředí dařilo rozvíjet dobré mezilidské vztahy.

Klademe si za úkol, abychom žákům přiměřeně podle věkových skupin poskytovali základní informace zaměřené na prevenci kouření, požívání alkoholu a drog i jiných omamných látek, hazardního hráčství, násilí a šikanování, záškoláctví, sexuálního zneužívání a týrání. Chceme formovat správné postoje našich žáků k této problematice, získávat jejich důvěru a pěstovat v nich pro společnost potřebné dovednosti a schopnosti spojené se seberealizací žáků.

Za potřebnou považujeme schopnost žáků rozpoznat a odmítnout takové chování a jednání, které obsahuje prvky netolerance, agresivity, šikany, trestné činnosti, a aby se vyvarovali požívání alkoholu (později nadměrného množství), nikotinu a jiných návykových látek.

2. CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola ve Šluknově leží na severu České republiky ve Šluknovském výběžku. Téměř šestitisícové město leží v těsné blízkosti hranic s Německou spolkovou republikou. Šluknov leží v krásné krajině, obecně se nijak neliší od většiny menších měst a obcí. Problémy však

způsobuje vysoká nezaměstnanost celého regionu, dlouhodobě i špatná sociální skladba obyvatelstva s nezdravým rozvrstvením lidí v sociálních třídách společnosti.

Žáků ze sociálně znevýhodněných rodin je v některých třídách většina. Nemalý počet žáků pochází z rodin žijících ze sociálních dávek, z prostředí, kde vzdělání nehraje téměř žádnou roli a sociálně podnětné prostředí je minimální. Velký počet žáků žije v neúplné či doplněné rodině.

Z hlediska primární prevence je Šluknov specifický:

- Nízká vzdělanostní úroveň.
- Ve srovnání s republikovým průměrem velkou menšinou obyvatel romského a vietnamského etnika.
- Velkou tolerancí k používání alkoholu, cigaret a jiných návykových látek, jejich lehké opatření i pro mladistvé a nezletilé.
- Vysoký počet sociálně nepřizpůsobivých občanů.
- Části města, patřící mezi sociálně vyloučené lokality.
- Vysoké procento nezaměstnaných lidí a dokonce i dlouhodobě nezaměstnaných.
- Velký počet finančně slabě zajištěných rodin, nízká kupní síla obyvatel.
- Odlehlost Šluknovského výběžku od zbytku republiky.
- Relativně vysoká možnost volnočasového využití dětí a pomoc ze strany neziskových organizací.
- Sexuální turistika německých občanů.
- Média a centrum republiky označilo město za nebezpečné a za problémový region.

3. CÍLE DLOUHODOBÉ

- a) Stále vylepšovat a pracovat na zdokonalení komunikace s rodiči žáků. Dobrá spolupráce, informovanost a společný postup mezi školou a rodiči je prioritou školy.
- b) V posledních letech narostl problém v dialogu a v konzultacích s některými rodiči. Příliš vysoký počet rodičů nejeví zájem o třídní schůzky nebo pravidelná konzultační odpoledne. Menší, ale nezanedbatelný počet rodičů, se do školy nedostaví ani po opakovaném vyzvání. Škola tedy zintenzivní pružnou a fungující spolupráci s městskými asistenty prevence kriminality a terénními pracovníky městského úřadu.

- c) Pokračovat ve snaze zapojit více rodiče do výchovně-vzdělávacího procesu: projekt „Rodiče vítáni“. Velký počet rodičů si myslí, že za vše zodpovídá pouze škola. Veškeré neúspěchy v rodičovské výchově jsou přehazovány na školu. Proto je nutné ukazovat rodičům práci učitele a zapojit je do spolupráce se školou.
- d) Důsledně hlídat neomluvené hodiny žáků a ihned pracovat na nápravě s rodiči, primárním preventivou, výchovným poradcem, terénními pracovníky města, asistenty prevence, OSPOD...
- e) Zaměřit se v hodinách více na témata: multikultura, rasismus, xenofobie apod.
- f) V rámci projektu „Velký kamarád“ pokračovat v patronátu vyšší třídy nad nižší třídou.
- g) Vytvořit rozmanitý výběr kroužků na škole.
- h) Zůstat a snažit se o co nejefektivnější spolupráci s preventisty z Policie ČR, PPP Rumburk, s Městskou policií Šluknov a dalšími.

4. CÍLE KRÁTKODOBÉ

- a) V průběhu celého školního roku budeme zařazovat do výuky v každém ročníku vhodné besedy, exkurze, přednášky a podobně.
- b) Více vtáhnout a zapojit do programu primární prevence naší školy rodiče.
- c) Budeme spolupracovat s primárními preventivy z Městské policie ve Šluknově (první stupeň). Dále s lektorkou Jitkou Čapíkovou (4. a 5. ročník), případně s lektorem Pavlem Pabiánem (8. a 9. ročník), Hasiči Šluknov.
- d) Využívání schránek důvěry a na webu školy linky důvěry. Případné problémy okamžitě ohleduplně a důvěrně řešit.
- e) Materiály z oblasti primární prevence jsou každému pedagogovi k dispozici.

Cílem je vytvořit takové klima školy, které přispívá k pozitivnímu přístupu žáků k procesu vzdělávání, snižuje riziko stresu a úzkostných stavů, posiluje vyrovnané sebevědomí žáků. Dává jim tak základ pro zdravý vývoj a žáci si do života odnášejí vzorce pro pozitivní chování. Všímavé, bezpečné a zdravé prostředí ve škole vytváří předpoklady k tomu, aby škola byla schopna v případě výskytu rizikového chování okamžitě reagovat.

5. ZAMĚŘENÍ PRIMÁRNĚ PREVENTIVNÍHO PROGRAMU

- Násilí, šikana a kyberšikana.
- Záškoláctví.
- Kriminalita, delikvence, vandalismus.
- Finanční gramotnost.
- Jiné formy násilného chování.
- Ohrožení mravní výchovy mládeže.
- Xenofobie, rasismus, antisemitismus, intolerance.
- Všechny návykové látky.
- Gamblerství.
- Domácí násilí, sexuální zneužívání dětí.
- Syndrom týraných a zneužívaných dětí.
- Sekty a náboženská hnutí.

Na úrovni naší školy klademe důraz na budování a udržení systému aktivit (kroužky, projekty, besedy, výlety, tematicky zaměřené výuky...) a také odpoledních školních klubů, dále služeb (výchovný poradce, preventiva, pedagogicko-psychologické poradny, neziskové organizace apod.). Tím se snažíme zamezit výskytu rizikového chování.

6. ÚČINNOST PRIMÁRNĚ PREVENTIVNÍHO PROGRAMU

Účinnost programu je podmíněna spoluprací vedení školy, školního metodika, výchovných poradců, všech pedagogů a asistentů. Klíčová je také spolupráce školy s rodiči a s odborníky a odbornými institucemi, které v této oblasti pracují. Důležité je finanční zabezpečení preventivního programu, také sebevzdělávání všech pedagogů v této oblasti (školení, odborný tisk...).

Téměř ke každému tématu z oblasti primární prevence má škola k zapůjčení pro žáky, učitelé i rodiče odborné texty, publikace a jiné materiály. K dispozici jsou také počítačové hry, videofilmy a deskové hry.

Aby byl program účinný, musí škola pracovat se školním kolektivem jako celkem, ale současně musí vytipovávat ty žáky, u kterých je nebezpečí vzniku rizikového chování největší. Pro každý konkrétní preventivní program vytváříme nejvhodnější cílové skupiny žáků, aby se výsledek programu nemínil účinkem.

7. SOUČASNOST

Na škole působí dva výchovní poradci, pro každý stupeň jeden. V pozici primárního preventivy v tomto školním roce je Bc. Hana Syrochmanová.

Spolupráce vedení školy, pedagogů, asistentů, výchovních poradců, metodika primární prevence a ostatních dotčených institucí je na odpovídající profesní úrovni.

Každý čtvrtek mezi 15.00 a 16.00 hodinou je celá škola otevřená pro veškerá jednání s rodiči.

Na splnění cílů primární prevence se vedle výuky, mimoškolních aktivit, odpoledních školních klubů podílí také spolupráce školy s mnoha institucemi (hasiči, policie, poradny...).

Výuku doplňují nejrůznější interaktivní přednášky, tematicky zaměřená výuka, projektové dny... Tématům primární prevence se věnují také školní projekty ŠVP: Ochrana člověka v mimořádných událostech. Dopravní výchova. První pomoc. Ekologie. Branný den.

Se školou spolupracuje Schrodingerův institut (www.sinstitut.cz). Jedná se o organizaci ve Šluknovském výběžku, která organizuje a z velké části i financuje dětem mnoho mimoškolních aktivit a dalších činností. Ve všech je zastoupeno velké množství našich žáků. Všechny akce jsou pro děti zdarma nebo za symbolický poplatek. Jsou tedy dostupné všem.

V rámci projektu „Šance pro všechny“ i v tomto roce fungují odpolední školní kluby. Zde si žáci zopakují probrané učivo a následně pracují tvořivě nebo jsou v přírodě. Tyto kluby vedou pedagogové školy společně se školním asistentem.

I nadále jsme součástí projektu „Rodiče vítání“. Jsme tedy škola otevřená a vstřícná pro všechny rodiče. Chtěli bychom, aby se rodiče podíleli na chodu školy a svými aktivitami pomáhali.

V letošním školním roce bylo otevřeno třetí oddělení školní družiny. Máme tedy oddělení tři a ještě Školní klub. Všechna oddělení i klub mají každý den nějak zaměřený. Prodloužila se provozní doba.

Akce a exkurze, mimoškolní činnost – viz plán práce školy.

PLÁN PRÁCE na školní rok 2017-2018

PRVNÍ STUPEŇ

1. Pro výuku: 12 kusů DVD Záchranný kruh, 3 kusy DVD Dopravní výchova

Záchranný kruh: Požáry 1 a 2. Havárie. Osobní nebezpečí. Zemětřesení, sesuvy půdy a laviny. Příručka první pomoci. Terorismus a jiné hrozby. Atmosférické poruchy. Povodně. Běžná rizika. Mimořádné události 1 a 2. Dopravní výchova, kolo.

2. Průběžně budou probíhat v ročnících vycházky se zaměřením na dopravu, bezpečné chování a chování v nebezpečných situacích, časté připomínání důležitých telefonních čísel. Všechna témata vztahující se k řádnému, slušnému a bezpečnému chování, šikaně, nebezpečí internetu, kyberšikaně a další budou vyučující průběžně vkládat do výuky. Využití školní zahrady.

3. Průběžné proškolení žáků:

Spolupráce s Policií a Hasiči ve Šluknově.

Projektové dny dle ŠVP, tematicky zaměřená výuka (viz plán práce školy).

V měsíci září až říjnu proběhnou interaktivní přednášky pro první až třetí třídy – Městská policie Šluknov, p. Vladimír Vyskočil (vyskocil@mesto-sluknov.cz , 774 323 830)

Na jaře dojde k proškolení čtvrtého a pátého ročníku se zaměřením na bezpečné chování k cizincům a cizím lidem – p. Vyskočil (vyskocil@mesto-sluknov.cz , 774 323 830)

Listopad – čtvrtý ročník: Zdravý životní styl, Mgr. Jitky Čapíkové (jitka_capikova@email.cz, 606 433 850). Pátý ročník: stejná lektorka: Dívčí a chlapecká puberta.

K dispozici jsou dvě sady učebnic: Finanční gramotnost, Etická výchova.

Nezbytná je spolupráce s rodiči. Děti mají na škole umístěny dvě schránky důvěry, k dispozici je na školním webu Linka bezpečí.

DRUHÝ STUPEŇ

Práce na druhém stupni je velmi důležitá, ale obtížná z hlediska koordinace činností. Primární prevence je součástí většiny školních předmětů a přitom každý z těchto předmětů je vyučován jiným pedagogem. To vyžaduje spolupráci mezi pedagogy. Žáci mají možnost využít, v případě jakéhokoliv problému, na školním webu Linku bezpečí.

Plnění cílů primární prevence se učitelé se žáky věnují především v hodinách rodinná a občanská výchova, dále pak v přírodopisu, dějepisu, matematice, chemii, literatuře, výtvarné a tělesné výchově a dalších, též v průřezových tématech Školního vzdělávacího plánu.

- **6. ročník** – respektování pravidel, mezilidské vztahy, vliv na kvalitu sociálního klimatu, empatie v kolektivu, obtížné sociální situace, sociální problémy, solidarita mezi lidmi, spolupráce lidí, vandalismus, netolerantní, xenofobní a rasistické chování, extremismus, aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti, tolerance k menšinám, řešení konfliktů nenásilným způsobem, otevřená komunikace, řešení osobních problémů, zdravý životní styl apod.
- **7. ročník** – fyzické a psychické zdraví, odpovědnost za vlastní zdraví, aktivní podpora zdraví, zdravý životní styl, manipulace, kritický přístup k informacím, první pomoc apod.
- **8. ročník** – poznávání své osobnosti, její rozvoj, zdravé sebevědomí, sebekritika, vůle, dosahování cílů, rozpozná a koriguje záporné charakterové vlastnosti, překonávání nedostatků, předcházení stresovým situacím, relaxační a regenerační techniky, předvídání nebezpečí úrazů, právní ochrana, zdravý životní styl, první pomoc, nebezpečná práce s chemickými látkami, efektivní jednání v modelových příkladech havárie s únikem nebezpečných látek, apod.
- **9. ročník** – právní ochrana a povinnosti občana, výhody neagresivního chování, odpovědné sexuální chování, zdravý sexuální život, zneužívání návykových látek, sociálně-patologické jevy, základní pravidla bezpečné práce a chování při poznávání živé a neživé přírody, hašení požárů a modelové příklady, apod.
- **6. až 9. ročník** – aktivní pohybový režim, spolupráce a taktika vedoucí k úspěchu kolektivu, aktivně se vyhýbá nezdravým činnostem, odpovědné chování v rizikových situacích, apod.

V jednání je spolupráce s Městskou policií ve Šluknově /pan Vladimír Vyskočil/
(vyskocil@mesto-sluknov.cz , 774 323 830) a s paní Bc. Marcelou Postlerovou
(734 315 475), případně pan Pavel Pabián (8. + 9. ročník).

Zpracovala a zapsala: Bc. Hana Syrochmanová